

VESZPRÉMY MÁRTON

Az Értelmem keresése sorscsapások között. Dubravszky László (1905–1999) statisztikus, asztrológus, antropozófus, eszperantista

Bevezetés

Nyugat-európai országokhoz képest az asztrológia későn, az 1920-as évek második felében jelent meg a modernkori Magyarországon, és igazán népszerűvé csak az 1930-as években vált.¹ A században az asztrológia oktatása három nagy „iskola” köré szerveződött. Az egyik irányzatot a berlini Johannes Vehlow (1890–1956) tanítványa, Eduard Lederer (1883–1957),² és az ő tanítványai képviselték. Az osztrák/bécsi hagyományokat vitte tovább Györffy László (1879–1955),³ és tanítványa – jelen írás főszereplője – Dubravszky László (1905–1999), bár Dubravszky nem oktatott rendszeresen csoportokat, ahogy Lederer vagy Györffy tette. A harmadik iskola az 1952-ben létrejött Buddhista Misszió keretei között működött. Dubravszky tehát – például Baktay Ervinnel⁴ ellentétben – szervesen elhelyezhető a hazai asztrológiai életnek az interperszonális mester–tanítvány kapcsolatok szövedékéből álló hálójában, még ha (mint említettem) oktatói tevékenysége kevésbé jelentős is.

Talán meglepő lehet az olvasó számára, ha Dubravszkyt a 20. század legjelentősebb magyar asztrológusának nevezem: az asztrológia iránt érdeklődők körében Baktay neve kétségtelenül ismertebb. Ennek részben az az oka, hogy Baktay tankönyve már 1943-ban megjelent,⁵ míg Dubravszkyé csak 1992-ben,⁶ így előbbi fél évszázados előnyt élvez az ismertségben. Tankönyve megjelenése előtt a „nagyközönség” Dubravszkyt inkább antropozófusként ismerte. Ezenkívül az asztrológiával ismerkedő olvasó talán kevesebbet profitál Dubravszky, mint Baktay könyvéből: Dubravszkyt, bár a horoszkóp-kifejtés logikájára vonatkozóan szigorú szabályokat állapít meg, a kifejtés tartalmi része kevésbé érdekli: az állatövi jelek jellemzéseit nagyon röviden közli, a bolygóknak a jelekben és házakban elfoglalt helyzetének

¹ VESZPRÉMY Márton: Asztrológusok a 20. századi Magyarországon a rendszerváltásig. *Orpheus Noster* II. évf. (2019) 2. sz. 62–96; 93–94.

² Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 70–71; VESZPRÉMY Márton: Az asztrológusok és az állambiztonság. Asztrológiai élet az 1945 utáni Magyarországon. *Orpheus Noster* 14. évf. (2022) 1. sz. 33–71; 60–62.

³ Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 68–69.

⁴ Baktay asztrológiájára lásd: VESZPRÉMY Márton: Baktay asztrológiájáról – újra. *Orpheus Noster* 10. évf. (2018) 2. sz. 18–41.

⁵ BAKTAY Ervin: *A csillagfejtés könyve. Az asztrológia elmélete és gyakorlata*. Budapest, Bányai – Várkonyi Ny., 1943.

⁶ DUBRAVSZKY László – EÖRSSY János: *A tradicionális asztrológia tankönyve*. Budapest, Orient Press, 1992.

jelentését ismertető táblázatokat pedig nem is ő készítette, hanem szerzőtársa, Eörsy János. Dubravszky ellenben közöl olyan, igen komplex matematikai számításokat – a horoszkópházak és a direkciók számításai –, melyek nélkül egy komoly asztrológus nem tud meglenni, és amely számítások Baktaynál hiányoznak. Dubravszky olyan alaposan beleásta magát az asztrológia matematikájába, mint senki a magyar asztrológusok közül.

Dubravszkynak mint az antropozófia és az asztrológia szaktekintélyének számos tisztelője volt. Az 1990-es években két tanítványa, Kapu László és Vallyon Ildikó állt a legközelebb hozzá. Halála után tisztelői számos, addig kéziratban lévő művét megjelentették nyomtatásban (ezek listáját lásd a tanulmány végén).⁷ A hagyaték feltárása azonban helyenként nem történt meg kellő mélységben, ami abból is látszik, hogy a Dubravszky László Alapítvány honlapján is számos téves és pontatlan életrajzi adat volt olvasható.⁸ Dubravszky László hagyatékával 2022 elején kerültem kapcsolatba.⁹ Az alábbiakban az általam megismert források alapján megpróbálok az olvasó elé tárni egy, a korábbiaknál teljesebb és részletesebb képet a 20. századi magyar asztrológia e jeles alakjáról. Írásomban elsősorban Dubravszky életrajzára és asztrológusi munkásságára koncentrálok. Dubravszky antropozófusi munkásságát két okból nem tárgyalom. Egyrészt a hátrahagyott írásainak jelentős terjedelme miatt: ezek számos kötetet és több ezer oldalt tesznek ki. Másrészt írásait kizárólag Rudolf Steiner (1861–1925) szintén hatalmas életművének alapos ismeretében lehet vizsgálni. Ez olyan nagy feladat, ami szétfeszítené jelen munkának az időbeli és terjedelmi lehetőségeit, valamint logikai felépítését is.

Család és gyermekkor

Dubravszky László 1905. július 3-án látta meg a napvilágot Dubravszky Róbert (1858–1922)¹⁰ és Komporday Irén (1863–1941)¹¹ legkisebb gyermekeként és egyet-

⁷ Számos más hazai asztrológiai kiadványhoz hasonlóan ezek kis példányszámban jelentek meg, könyvjárményekben nehezen vagy alig fellelhetők.

⁸ Ezeket korábbi írásaimban én is idéztem.

⁹ Szeretném kifejezni köszönetemet Kalo Ámornak, aki Dubravszky László hagyatékát hozzáférhetővé tette számomra. A hagyaték magánkézben van, az egyes dokumentumok nem rendelkeznek leltári számmal vagy jelzettel, így tanulmányomban nem tudok számmal hivatkozni rájuk. A hagyaték ilyen mélységű feldolgozását az iratok nagy mennyisége, a hozzáférés korlátozott volta és a rendelkezésemre álló idő rövidege miatt nem tudtam vállalni.

¹⁰ Született Stósz, 1858. december 2. (Dubravszky egy jegyzetében december 7-ként adja meg apja születésnapját.) Meghalt Budapest, 1922. március 10. Szülei Dubravszky Ferenc cipész és Pollner Erzsébet. Ha másként nem jelzem, minden adat forrása Dubravszky László hagyatéka. KALO Jenő búcsúztatásában arra utalt, hogy a Dubravszky család lengyel származású. KALO Jenő: Előszó helyett a búcsúztatás szavai. Dr. Dubravszky László és Belcsák Sándor halálára. *Radix*, 5. évf. (2000) 6. sz. 7.

¹¹ Született 1863. november 13. Meghalt 1941. november 27. (Dubravszky két másik jegyzetében 28-ként és 29-ként adja meg a dátumot.) Szülei Komporday Róbert kereskedő és Gedeon Magdolna.

len fiaként.¹² Mindkét szülő a felvidéki Stószon született, innen a család „stószai” előneve.¹³ Az apa, Dubravszky Róbert élete sikertörténet: egy cipész fiaként született, ám a Földművelési Minisztérium államtitkáráként, a Lipót-rend lovagjaként¹⁴ és a 2. osztályú polgári hadi érdemkereszt tulajdonosaként távozott az élők sorából. A közszolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül 1912. július 17-én nemességet kapott az uralkodótól, ami a „stószai” előnév használatára is feljogosította.¹⁵ A család az apa haláláig 250 m²-en lakott a Damjanich utca 44-ben.

Dubravszky Lászlónak három idősebb nővére volt: az 1887-ben született Adrienne,¹⁶ aki 1896 februárjában halt meg 8 éves korában (Dubravszky nem is ismerte a pontos évet; úgy tudta, hogy a 90-es évek elején halt meg). Illetve Inez (1889–1970)¹⁷ és Kornélia (Nelly, 1891–1968);¹⁸ az ő esküvőik idején (1913, 1916) Dubravszky még kisfiú volt. Hogy később milyen volt a kapcsolat a testvérek között, az nem derül ki a forrásokból, de valószínűleg nem volt túl szoros.

Dubravszky László fiatalon, 17 évesen elveszítette az apját, aki így egyetemi tanulmányainak már nem lehetett tanúja. Dubravszky a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba járt, ami ebben az időben – ahogy az Dubravszky osztálytársainak fennmaradt névjegyzékéből is kiderül – fiúiskola volt. Dubravszky nem volt éltanuló: a legtöbb

1. kép. Dubravszky László 1936 nyarán. Forrás: Dubravszky László hagyatéka

¹² Dubravszky horoszkópja megjelent 1991-ben a *Radix* folyóirat első számában, illetve 1995-ben az *Elixír* magazinban. *Radix* 1. évf. (1991) 1. sz. 16., B. E.: Születésnap köszöntő. Dubravszky László kilencvenéves. *Elixír Magazin* 6. évf. (1995) 6. sz. 28. Dubravszky hagyatékából tudjuk, hogy a „bemondott” születési idő 7 óra 30 perc.

¹³ Házasságuk: Stósz, 1885. szeptember 10. Mindkét fél katolikus vallású volt. Házassági bizonylat (Stósz, 1892. április 27.).

¹⁴ Ezt 1916. január 9-én kapta meg, az igazoló okiratot január 21-én állították ki.

¹⁵ Magyar Királyi Földművelésügyi Miniszter 6484. szám. eln. 1912. Dubravszky László hagyatéka.

¹⁶ Született Budapest, 1887. október 14.

¹⁷ Született Stósz, 1889. július 11. Meghalt 1970. november 27. vagy 28. (Dubravszky jegyzeteiben eltérő dátumokat közöl – édesanyja halálának napjával keverhette össze.) Esküvője 1913 őszén volt.

¹⁸ Született Budapest, 1891. március 17. Meghalt 1968. július 27. Esküvője 1916. december 20-án volt.

tárgyból csak elégségest szerzett, még a statisztikusok és asztrológusok számára oly fontos matematikából is. A gyenge teljesítmény talán annak is betudható, hogy nem szerette a gimnáziumot. Az életeseményeiről asztrológiai célból készült táblázatban – amire még sokszor hivatkozni fogok – az alábbi sorok számolnak be az iskoláról: „I. gymnasium ronda, rideg légkörben” (1914), „Az iskola légköre undorító” (1915), „Iskola ronda” (1916), „Az iskola rondasága fokozódik” (1917), „Iskola ronda” (1920).

Hivatali pályafutás

Az érettségit követően a Magyar Királyi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karára iratkozott be, ahol 1926 folyamán államvizsgázott a Közigazgatási szakcsoportból: június 2-án az I. Közgazdasági csoportból, szeptember 29-én a III. Közigazgatási csoportból, december 15-én pedig a II. Mezőgazdasági és kereskedelmi csoportból. 1927 nyarán disszertációt írt, decemberben ledoktorált.

Mivel édesanyja valószínűleg nem tudta anyagilag támogatni, az államvizsgák után sürgősen állást kellett találnia. Így került 1927. április 7-én vagy 8-án (jegyzetei eltérő dátumokat közölnek) a Központi Statisztikai Hivatalhoz, amit az életesemények táblázata csak úgy jellemez, hogy „rémes”. Húszas éve a „rémes” munkahely, illetve az „angol clubok” és a „corsózás” jelentette társadalmi szórakozások két végpontja között teltek.

Bár úgy tűnik, Dubravszky számára a Statisztikai Hivatal csak egy munkahely volt, ráadásul nem is igazán kellemes, a hivatali előrelépés mégis motiválhatta. Erre utal legalább is a hagyatékában fennmaradt egyik táblázat, melyben az apja hivatali előmenetelét hasonlította össze a sajátjával: melyikük hány éves korában érte el a ranglétra azonos fokát. A táblázat főbb adatait a következő oldalon közlöm.

1932. június 30-án kinevezték miniszteri segédfogalmazóvá. 1933-tól kezdte magát jól érezni a munkahelyén. 1934. július 26-án kinevezték miniszteri fogalmazóvá.¹⁹ 1936. június 30-án „miniszteri segédtitkári címet és jelleget” adományoztak neki.²⁰ Júliustól az elnöki osztály vezetője lett. 1937. június 22-én miniszteri segédtitkár lett.²¹ A boldog évek azonban 1939. július 1-ével véget értek, amikor Dobrovits Sándor (1889–1963) lett a Statisztikai Hivatal elnöke. Vele láthatóan nagyon rossz volt Dubravszky viszonya, amit az életesemények listájában „A hivatal ronda lett” (1939), „Dobrovits örjögései” (1940), „Dobrovits undorító” (1942) sorok jeleznek. Dubravszky előmenetele azonban folytatódott: 1940. december 30-án miniszteri titkári címet és jelleget kapott.²² 1941. június 30-tól miniszteri titkár.²³ 1942. január 14-én felsőfokú statisztikai fogalmazási szakvizsgát tett. 1942. december 31-én

¹⁹ 6369 M. E. IV. Dubravszky László hagyatéka.

²⁰ 4298 M. E. IV. Dubravszky László hagyatéka.

²¹ 4061 M. E. IV. Dubravszky László hagyatéka.

²² 101 M. E. Stat. Dubravszky László hagyatéka.

²³ 4929 M. E. Stat. Dubravszky László hagyatéka.

miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget kapott.²⁴ 1943. december 31-től miniszteri osztálytanácsos.²⁵

	Dubravszyk Róbert	Dubravszyk László
Születés	1858. december 7.	1905
Érettségi vizsga letétele	1877. június 22.	1922. június 16.
Államvizsga letétele	1881. június 4.	1926. december 31.
Fizetéstelen miniszteri segédfogalmazó	1882. május 10.	–
Miniszteri segédfogalmazó	1886. április 11.	1932. július 1.
Miniszteri fogalmazó	1887. május 4.	1934. július 28.
(Miniszteri titkári cím)	1891. január 20.	1936. július 3.
Miniszteri segédtitkár	1893. március 24.	1937
Miniszteri titkár	1895. április 21.	
(Miniszteri osztálytanácsosi cím)	1900. május 5.	1943. január
Miniszteri osztálytanácsos	1902. június 28.	1944. január
(Miniszteri tanácsosi cím és jelleg)	1909. január 22.	vége!
Miniszteri tanácsos	1910. május 23.	
(Helyettes államtitkári cím és jelleg)	1918. április 4.	
Államtitkár	1918. december 12.	
Nyugdíjbalépés	1920. április 21.	

A rendszer ellensége

Hogy Dubravszyk mit csinált a német megszállás és az ostrom alatt, nem nagyon tudjuk. 1944-et ő is összeomlásként élte meg, és 1945 az ő életében is ugyanolyan cezúrát jelentett, mint mindenki máséban: az életesemények táblázatában vastag, ceruzával húzott vonal jelzi. A táblázatban 1945-nél a „kirabolva” szó is olvasható, ami arra utal, hogy elszenvedhetett anyagi veszteségeket az ostrom során.

1945. január 28-án a Miniszterelnökségre került, továbbra is osztálytanácsosi rangban. Ám mint az előző rendszer magas rangú képviselője, nagyon hamar a kommunisták ellenségeinek sorában találta magát. 1946-ban B-listázták. Jó barátja, Totó (Grenday Antal, 1900–1983),²⁶ akivel együtt jártak Paul Regenstreif asztrológiaóráira, 1946 decemberében emigrált Peruba. Nem véletlenül értékelték így Dubravszyk az évet a táblázatában: „rémes”. Az 1947-es évnél a „hivatali üldöztetés” szavakat olvassuk a táblázatban: március 24-én vagy 25-én (ellentmondó dátumokat közöl) elbocsájtották, majd május 12-én rehabilitálták.²⁷ A június hónapnál ez áll: „Üldözés vége

²⁴ 5 M. E. Stat. Dubravszyk László hagyatéka.

²⁵ 41 M. E. Stat. Dubravszyk László hagyatéka.

²⁶ Született Budapest, 1900. március 14. Meghalt Zürich, 1983. július 23. Építész mérnök volt.

²⁷ Magyar miniszterelnök 17.221. sz. fv. 1947. Dubravszyk László hagyatéka.

/:átmenetileg:/”. 1948. április 22-én a Miniszterelnökség könyvanyagának rendezésével bízták meg.²⁸ December 23-án elbocsájtották a Miniszterelnökségről (a kommunistabarát Dobi István december 10-én lett miniszterelnök). 1949 januárjában rendelkezési állományba került, július 18-án a hó végétől nyugdíjazták a Miniszterelnökségtől.²⁹ Nyugdíját 2 hónapig kapta is, ám augusztus 25-én megvonták, és szeptembertől már nem fizették. Az írták neki: a „kifizetés 45. életévéig ideiglenesen szünetel”. Az életesemények táblázatában azt olvassuk az 1950–1951-es éveknél: „nagy romlás, anyagi nehézségek”.

A nyugdíjazás mögött a politikai leszámoláson kívül Dubravszky egészségi állapota is állhatott: 1948 márciusában kezdődött egyik karjának az a betegsége, amit egy későbbi levélben csonttuberkulózisként írt le.³⁰ Betegsége elég egyértelműen üldöztetésének pszichoszomatikus következménye. Karját 1949. február 18-án gipszbe is tették. Akik csak a Kádár-rendszerben ismerték meg Dubravszkyt, gyakran azt gondolták, hogy a keze a kitelepítésben töltött időszak alatt fagyott el. Ugyanis 1951. június 26-án Budapestet is el kellett hagynia: Hajdúhadházra telepítették, ahol a következő két évben az Arany János utca 32. szám alatt lakott.³¹ Hogy a kitelepítés mennyire viselte meg, nem tudjuk. Az életesemények táblázatában mindössze ennyi áll: „Egészen más életmód.”

Életében, mint oly sokakéban, Sztálin halála és Nagy Imre kormányra kerülése (1953. július 4.) hozott fordulatot. A kitelepítését megszüntették,³² október 19-én visszatért Budapestre, majd november 4-én Budakeszire került, nyomorúságos lakáskörülmények közé. 1956. december 20-án költözött be Budapestre, még mindig albérletbe, a Kék Golyó utca 17. alá. Nyugdíját csak 1965 augusztusától folyósították újra. Saját lakásba 1975. november 25-én költözött, a Németvölgyi út 30/a-ba. A kitelepítés okán a rendszerváltás után 1000 forint nyugdíjmelést ítétek meg neki.³³

Az asztrológus

Az 1940-es években, amikor Dubravszky „külső életében” egymást követték a negatív fordulatok, megismerkedett azokkal a tanításokkal és szellemi irányzatokkal, amelyek – saját bevallása szerint³⁴ – segítettek neki átvészelni a nyomorúságos és

²⁸ Birkás Géza levele (Budapest, 1948. április 22.).

²⁹ Magyar Központi Illetményhivatal Sk. 304. sz. Dubravszky László hagyatéka.

³⁰ VESZPRÉMY Márton (2022): 38.

³¹ VESZPRÉMY Márton (2022): 37–38., Hajdu-Bihar Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 717/1951. Dubravszky László hagyatéka.

³² Belügyminisztérium Hajdu-Bihar Megyei Főosztály Személyi Igazolványok Alosztálya. Határozat. 9451/I- 650- /1953. Dubravszky László hagyatéka.

³³ Kárpótlási Hivatal. Hatósági bizonyítvány (Budapest, 1991. május 28.). Dubravszky László hagyatéka.

³⁴ „Azt mondhatom, hogy az asztrológia és pláne az antropológia, mivel a Regensteinféle mindkettő kapcsolódott, egy év intervallummal, tökéletesen átalakította az egész gondolkodásomat. És erre óriási szükség volt, mert ha ez nem jött volna közbe, akkor én 1945 után, ’45–46-ban a szó szoros értelm-

külső, világi sikerekben oly szegény évtizedeket, és amely területeken későbbi munkásságát kifejtette. Az asztrológiáról 1940. április 7-én hallott először egy munkahelyi beszélgetés során.³⁵ Még 1940 tavaszán jegyzeteket készített az asztrológia újjászületésében fontos szerepet játszó brit asztrológus és teozófus, Alan Leo (William Frederick Allan, 1860–1917) valamelyik művéből. Szeptemberben beiratkozott Györffy László tanfolyamára.³⁶ Györffy ekkor 10 oldalas horoszkópelemzést készített neki, amit Dubravszky 1958-ban olvasott újra, és húzogatta alá benne azokat a jóslatokat, amelyek nem váltak be. A „Jó egészségben érsz el nagyszerű karriert” mondatnál csak ennyit írt a margóra: „Fene!” Dubravszky maga is elkészítette a szolárrevolúcióját (éves horoszkópját) minden egyes életévére, kettős céllal: egyrészt kereste bennük az őt ért életesemények „magyarázatát” és egyben valamiféle pozitív fordulat előjeleit, másrészt pedig az asztrológia módszereinek, technikáinak az igazolását. Kételyeit a papírlapon is lejegyezte, amikor a horoszkóp nem látszott tükrözni a vele történeteket. 1942. november elején Györffyn keresztül ismerte meg a nációk elől Budapestre menekülő osztrák Paul Regenstreifet (1899–1981), akitől szintén asztrológiát, illetve steineri antropozófiát is tanult.³⁷ Tanítási tevékenységet az idős Dubravszky jellemző módon magánbeszélgetések keretei között fejtett ki, ám egy 1948-ból fennmaradt névsorból tudjuk, hogy ekkor asztrológiai csoportot is vitt. A 16 fő nevét tartalmazó listán 7 név mellett az áll, hogy „yogás”, 2 mellett pedig az, hogy teozófus.

Hogy Dubravszky élete során milyen magyarországi asztrológusokkal került kapcsolatba, arról kiváló tájékoztatást nyújt horoszkópgyűjteménye, amelyben valamennyiük születési horoszkópja megtalálható.

1947 májusától Dubravszky gyakran találkozott és sokat dolgozott együtt³⁸ Szepes Mária (1908–2007) bátyjával, Wictor Charonnal (Scherbak Miklós Viktor, 1907–1976). Hogy pontosan min dolgoztak együtt, a hagyatékból nem derül ki.

Dubravszky asztrológus kapcsolatai közé tartozott az a Kürthy Pál, aki a Magyar Csillagászati Egyesület asztrológia-kritikai szakosztályában az asztrológusokat képviselte 1948-ban.³⁹ Születési horoszkópja alapján már tudjuk, hogy azonos Kürthy Pál (1914–2002) jogásszal, közgazdással, marketing szakemberrel és egyetemi tanárral.⁴⁰

.....
 mében elpusztultam volna. Így pedig sikerült ezeket a dolgokat épen átvészelnem.” *Interjú Dubravszky Lászlóval* (1996), youtu.be/S8ONdzolf5U (2022. június 5.).

³⁵ VESZPRÉMY Márton (2019): 83.

³⁶ Uo.

³⁷ Dubravszky a Magyar Antropozófiai Társaság rendszerváltás utáni működésében nem játszott semmilyen szerepet, legalábbis a Társaság lapja, az *Impulzus* nem utal rá. Egyetlen írása posztumusz jelent meg a lapban: DUBRAVSZKY László: A szeretet kérdése az emberfejlődésben. (Részlet a szerző „Az emberfejlődés útjai és tényezői” című tanulmányából). *Új Impulzus* II. évf. (2000) 4. sz. 30–32.

³⁸ 1949-ben, 1952-ben, 1954-ben.

³⁹ VESZPRÉMY Márton (2022): 49.

⁴⁰ Született Sátoraljaújhely, 1914. június 26. Nekrológia: MARINOVICH Endre: Dr. Kürthy Pál, 1914–2002. *Marketing & Menedzsment* 36. évf. (2002) 5–6. sz. 140. Felesége túlélte Kürthyt. Apja, Kürthy Ödön 1940. július 5-én hunyt el. Anyja 1975. február 28-án hunyt el életének 89. évében. Temetése március 13-án volt a Farkasréti temetőben.

Kürthy nem volt egészen biztos születési idejében, így horoszkópja pontosítása végett két listát is írt legfontosabb életeseményeiről Dubravszky Lászlónak, melyek alapján életútja rekonstruálható. 1938. december 3-án fejezte be jogi képzését. 1955-ig számos különféle állást betöltött. 1939. január 9-én került az Illetményhivatalhoz. 1942. október 31-től telepítésügyi titkár. 1945 áprilisában a fronton harcolt, majd Németországba menekült. Október 18-án tért vissza a hadifogságból. 1948. március 10-én megnősült, lánya 1951-ben született meg. 1949-ben elbocsájtották a minisztériumból (nem tudni, melyikből), a Gazdasági Főtanácshoz került. 1955. május 1-én a Kohó- és Gépipari Minisztériumba került, 1958. december 17-én a Budavoxhoz, 1962. július 2-án pedig a Külkereskedelmi Minisztériumba. 1968. március 28-tól tanított a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen. 1979. június 14-én ment nyugdíjba a minisztériumból, az egyetemről csak az 1994-es év végével. Az asztrológiát minden bizonnyal Györffy Lászlótól tanulta, ugyanis születési horoszkópján szerepel az információ, hogy Györffy hány óra hány percre pontosította a horoszkópot. A Kürthy életeseményeit tartalmazó lista alá odaírta Dubravszky, hogy „1995. évi közlés”, ami arra utal, hogy életük végéig kapcsolatban maradtak. Dubravszky Kürthy 1996/1997-re szóló szolárját is elkészítette.

Ha korábról nem, szintén az asztrológia-kritikai szakosztályból ismerte Farádi Alfrédot (1914–1978), aki szintén asztrológus lehetett.⁴¹ Az ő és második felesége horoszkópja szintén fellelhető Dubravszky gyűjteményében. Ugyancsak a szakosztályból ismerhette Kurt Rechnitz (1898–1970 u.) nőgyógyászt,⁴² aki a mai asztrológusok között terjedő hagyomány szerint Dubravszky első mesterével, Györffy Lászlóval együtt tanult Friedrich Schwickerttől. Rechnitz horoszkópja június 11. helyett június 10-i dátummal szerepel Dubravszky gyűjteményében, és ugyanezzel a dátummal jelent meg később a *Radix* folyóirat első számában.⁴³

Dubravszky szoros barátságban volt Előd István (eredetileg Francsits, 1912–1990)⁴⁴ piarista szerzetessel. A Dubravszky hagyatékát gondozó Dubravszky László Alapítvány honlapja szerint 1955-től 33 éven keresztül minden héten együtt készítették el a hívek horoszkópját az Előd István rendelkezésére álló adatokból.⁴⁵ A rendszeres találkozók minden bizonnyal megtörténtek, ám hogy a két barát valóban a hívek horoszkópjain gyakorolt-e, az kérdéses: Előd István hagyatéka mindössze egy tucat paptársának születési képletét tartalmazza. Amint később látni fogjuk, valószínűleg a hozzá forduló fiatalok horoszkópjairól van szó. Előd

⁴¹ Született Budapest, 1914. október 2. Meghalt 1978. november 20. November 29-én temették a Farkasréti temetőben. Első felesége és lányának anyja a későbbi Szőke Aladárné, lánya Farádi Andrea. Második felesége Mokcsay Judit (1928–). Húga Dr. Moser Elekné Farádi Etelka. Az adatok forrása Farádi Alfréd gyászjelentése.

⁴² Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 78–80; VESZPRÉMY Márton (2022): 49.

⁴³ *Radix* I. évf. (1991) I. sz. 117.

⁴⁴ Született Nagykanizsa, 1912. április 17. Meghalt Budapest, 1990. augusztus 16. Augusztus 29-én temették a Rákoskeresztúri temetőben. Visszaemlékezések személyére: [S.n.]: *In memoriam Dr. Előd István (1912–1990)*. Veszprém, Sempre, 2014.

⁴⁵ VESZPRÉMY Márton (2019): 92.

2. kép. Előd István (1946, Veszprém). Forrás: Piarista Múzeum Fényképgyűjtemény

István pszichológiával is foglalkozott. A Dubravszky-hagyatékban grafológiai elemzéseket találunk tőle, melyeket Dubravszky láthatóan becsben tartott, és csatolt az egyes személyek horoszkópjaihoz. Előd István 1930. augusztus 27-én lépett be a piarista rendbe. 1936. június 14-én szentelték pappá. 1938. március 11-én hittudományi doktor lett. 1936–1946 között Sátoraljaújhelyen és Veszprémben volt hittanár. 1946-tól a budapesti Kalazantium teológiai tanára, 1967–1987 között igazgató.⁴⁶ Tanítványa, Sóczó Ferenc szerint Előd István „a pszichológiában erősebb volt, mint az asztrológiában”.⁴⁷ Ezt a benyomást hagyatéka is megerősíti. Lélektani kérdésekben a beszélgetőtársa Zemplén György (1905–1973) ciszterci szerzetes volt, több karakterológiai könyv szerzője.⁴⁸ Paneth Gábor 1981-ben

felajánlotta Előd atyának, hogy lépjen be a Magyar Pszichiátriai Társaságba; jelentkezőlevelében írja meg, hogy a pszichoterápiás szekcióban szeretne tevékenykedni.⁴⁹ Előd atya pszichológiai érdeklődése kétségkívül megelőzte az asztrológiát, és már nagyon korán nyomát találjuk: doktori értekezése *Alkatlélektani kérdések és a katolikus erkölcsstan* címmel jelent meg 1939-ben.⁵⁰ Nem kizárt, hogy az asztrológia iránt azért kezdett el érdeklődni, mert a horoszkóp a lelki adottságok felderítésének jobb, teljesebb vagy legalább is új módszerét jelenthette számára.⁵¹ Dubravszkyval 1955-ben ismerkedett meg – Dubravszky hagyatékában 1955. május 10-i dátummal szerepel a horoszkópja. Az asztrológiával azonban már korábban találkozott. Hagyatékában szerepel a saját díszes kivitelű, iniciálékkal díszített horoszkópja a hozzá

⁴⁶ Az adatok forrása Előd István gyászjelentése.

⁴⁷ Sóczó Ferenc személyes közlése (2022. június 14.).

⁴⁸ Uő.

⁴⁹ Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Levéltára (a továbbiakban: PMKL) IV. 212. 4. 2a.

⁵⁰ ELŐD István: *Alkatlélektani kérdések és a katolikus erkölcsstan*. Pécs, Dunántúl, 1939.

⁵¹ A 20. században az asztrológiát figyelemre méltató tudósok jellemzően pszichológusok voltak, például Carl Gustav Jung (1875–1961), Fritz Riemann (1902–1979), és a statisztikai vizsgálatairól híressé vált Michel Gauquelin (1928–1991). Az asztrológia elméleti alapjairól író Thorwald Dethlefsen (1946–2010) végzettségét tekintve szintén pszichológus volt.

tartozó rövid elemzéssel együtt.⁵² Ezt a levéltár fondjegyzéke szerint egy bizonyos Szalmayer István készítette. A mű az 1952. október 1-i dátumot viseli. Az előttem ismeretlen asztrológus nem csak felszínes ismeretekkel rendelkezett az asztrológiáról: elemzésébe az állócsillagokat és a félfényszögeket is bevonta. Előd atya asztrológusi tevékenységét, amennyire csak lehetett, titokban tartotta – nem annyira az egyházi körök, mint a kommunista állam rosszallásától tartva.⁵³ Bizonyára Előd Istvánon keresztül került Dubravszky hagyatékába Schütz Antal (1880–1953) horoszkópja, aki nemcsak szintén a piarista rend tagja volt, hanem Előd István tanára, és hozzá hasonlóan dogmatika-szerző is. Előd István saját hagyatékában is számos horoszkópot találunk: a sajátján kívül főleg rendtársakét és paptársakét, többek között Prohászka Ottokár, Zimányi Gyula, Sík Sándor, Mathia Károly, Albert István, Medvigy Mihály, Lékai László, Nyíri Tamás, Varga László, Jelenits István, Lukács László horoszkópjait.⁵⁴ Külföldi személyek közül Lisieux-i Szent Teréz és II. János Pál pápa horoszkópja került be a gyűjteménybe. Több horoszkóphoz a született életeseeményeinek napra pontos listája is tartozik. A gyűjteményben a legfontosabb hely egyértelműen Schütz Antalt illette meg, akinek a horoszkópjai 3 füzetet töltenek meg. Előd István szinasztriát is készített, vagyis Schütz horoszkópját összevetette mások (például Prohászka és saját maga) képleteivel. Előd atya több írásában is foglalkozott Schütz Antal személyével és teológiájával.⁵⁵ Több jel is arra utal, hogy ezeket a képleteket Dubravszky állította fel. Egyrészt a horoszkópokon nincs feltüntetve, hogy az asztrológus milyen információ alapján dolgozott, és az honnan származott, csak az úgynevezett „korrekció” végeredménye, a „pontosított” születési idő. Másrészt a horoszkópokon fel van tüntetve elkészítésük napja. Mindkét eljárás ugyanúgy megfigyelhető Dubravszky saját hagyatékában. Harmadrészt pedig a horoszkópok egy része a Dubravszky-féle grafikus módszerrel van pontosítva.

A horoszkópokon kívül asztrológiai jegyzeteket is találunk Előd István hagyatékában.⁵⁶ A négy füzet közül egyikről sem derül ki, mikor és milyen körülmények között keletkezett. Az első a *Kifejtéstan* címet viseli, és a horoszkóp kifejtésének módszerével és sorrendjével foglalkozik. A kifejtési sorrend pontosan megegyezik azzal, amit Dubravszky közölt később *A tradicionális asztrológia tankönyvében*, így ez az anyag tőle származik. A második a *Bolygók a jelekben*, és a bolygók egymás közti fényszögeit is magában foglalja. A jegyzet magyar és német nyelvű idézeteket tartalmaz, melyek forrását vezetéknevek vagy monogramok jelölik. A német nyelvű idézetek forrása Frankhauser (Alfred Frankhauser 1890–1973, svájci asztrológus) és egy Sm monogrammal jelölt személy. A magyar nyelvű idézetek forrásai: D (itt joggal

⁵² PMKL IV. 212. 2. 4.

⁵³ Sóczó Ferenc személyes közlése (2022. június 14.).

⁵⁴ PMKL IV. 212. 1. 37.

⁵⁵ ELŐD István: Schütz Antal. *Vigília* 19. évf. (1954) 2. sz. 59–71; ELŐD István: 100 éve született Schütz Antal. *Új Ember* 36. évf. (1980) 51. sz. [4]; ELŐD István: Schütz Antal teológiája. *Teológia* 15. évf. (1981) 2. sz. 70–75; ELŐD István: Schütz Antal, a hittudós. *Vigília* 46. évf. (1981) 5. sz. 311–315.

⁵⁶ PMKL IV. 212. 1. 35.

gondolhatunk Dubravszkyra), C. O. C. (talán Charles Ernest Owen Carter, 1887–1968), R.-C.-Br. Pr. (az olvasó önkéntelenül is Karl Brandler-Pracht osztrák asztrológusra gondol, 1864–1939), illetve egy helyen Llewellyn George (1876–1954). A harmadik jegyzet a direkciószámítás rejtelseibe vezet be. Itt is joggal gondolhatnánk Dubravszkyra mint forrásra, a jegyzet azonban elismerőleg beszél a profekcióról, amit Dubravszky nem sokra tartott.⁵⁷ A negyedik jegyzet a fényszögeket tárgyalja.

Előd István pszichológiai tárgyú írásainak kontextusba helyezésére nem vállalkozhatok. Pár megjegyzés mégis ide kívánkozik, ha mégoly felszínesek is: jellemző széles szakmai, pszichológiai olvasottsága, rendszerező igénye. Mindennek ellenére, mivel nem volt pszichológus, írásai némileg laikus benyomást is keltenek a mai olvasóban. A műfaj, az egyházi pszichológiai irodalom jellegzetes sajátosságának megfelelően Előd atya érvei alátámasztására ugyanúgy hivatkozik a bibliai szöveghelyekre és egyházatyákra (például Szent Ágostonra), mint 20. századi pszichológus szerzőkre.

Történeti bevezetés a lélektanba című írásában⁵⁸ részletesen kifejti, miért is érdemes a papoknak pszichológiával foglalkozni: 1) A „pszichologizálás” olyasmi, amit az ember egyébként is csinál, mert belső igénye, hogy megértse, elemezze önmagát. Ezáltal azonban ki van szolgáltatva a téves általánosításoknak, saját szubjektív ítéleteinek. Ám ha vannak lélektani alapismeretei, képes mindezt tudományosabb módon tenni. 2) A pszichológia különösen hasznos mindenkinek, aki neveléssel, oktatással foglalkozik. 3) A pap az iskolában tanárként vagy a gyóntatószékben találkozhat „a szokásostól eltérő lelkiállapotú vagy egyéniségű” emberekkel.

Ezután számba veszi azokat a veszélyeket, amelyeket a pszichológiával foglalkozó papnak szem előtt kell tartania: 1) A dilettantizmus. 2) Az a tény, hogy Előd atya véleménye szerint a mű írása idején nem annyira lélektan, mint lélektanok vannak: különböző iskolák, elméletek és megközelítések, melyekből még nem forrott ki egységes, mindenki által elfogadott diszciplína. 3) A pszichológiai ismeretek birtokában esetleg kísértést érezhetünk arra, hogy egy jelenség biológiai és társadalmi okait figyelmen kívül hagyjuk. Illetve egyes pszichológusok az „etikai relativizmus” és az agnoszticizmus képviselőivé váltak, ami keresztény szempontból nézve elfogadhatatlan. 4) A lélektani ismeretek egyes emberek kezében fegyvernek is bizonyulhatnak gonosz céljaik eléréséhez (Előd atya machiavellizmusnak nevezi a jelenséget). 5) Van, aki alkatilag nem alkalmas rá, hogy pszichológiával foglalkozzon, az ő munkája csak halott és merev tipizálásban merülne ki, illetve – Előd szerint – egyesekből a pszichológia művelése csak előhozna olyan pszichés tartalmakat, amiknek jobb lenne érintetlenül szunnyadniuk (Előd itt József Attilát hozza példaként, akinek szerinte csak ártott a pszichológusi kezelés).⁵⁹ Hogy Előd

⁵⁷ Vö. DUBRAVSZKY László, EÖRSSY János: i. m. 185–186.

⁵⁸ PMKL IV. 212. I. 27. 1–2.

⁵⁹ A József Attilával kapcsolatos megjegyzést lásd még: PMKL IV. 212. I. 7. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) 13; PMKL IV. 212. I. 8. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) 13; ELŐD István: A személyiségzavarok és a lelkipásztor. In: Tomka Ferenc (szerk.): *Az evangelizáció. Gyakorlati teológia II.* Budapest, [s.n.], 1982. 224–242, 226.

atya a dilettantizmus veszélyét komolyan vette, az onnan is látszik, hogy *Fejezetek a pasztorális pszichológiából* című írásában leszögezte: „Első szabály, hogy a gyóntató vagy lelkivezető sohasem pótolhatja a szakorvos munkáját.”⁶⁰ Ugyanakkor Előd István szerint a pap igenis segítségére lehet a pszichológusnak: „A lelkipásztor abban lehet segítségére az orvosnak és a pszichológusnak, hogy feléleszti és ébren tartja a betegben a tudatot, hogy van értelme az életnek, a munkának, a szeretetnek, sőt a szenvedésnek is. A vallás által felkínált szempontok és vigasztalások (a bensőséges imák, a büntőlő gyónásnak és más kegyelmi eszközök használata) sokaknál elősegíthetik a gyógyulást.”⁶¹

Előd István pszichológiai érdeklődésének harmadik irányát a grafológia jelentette. Hogy ezzel a területtel is komolyan és mélyen foglalkozott, jelzi a hagyatékában fellelhető írásminták gyűjteménye.⁶² A képeslapok és levelek levelezőpartnerei és kortárs hírességek kézírását őrzik az utókor számára. Egy Gyökössy Endre (1913–1997) református lelkésztől és pszichológustól kapott 1988. június 21-i levélből⁶³ tudjuk, hogy a grafológia területén Előd atya egyik forrása Csötörtök Csaba *Grafológia* című könyve volt.⁶⁴

Előd Istvánnak már az 50-es évek elején saját „praxisa” volt: a pszichológiai szakirodalom és szakemberek hiánya miatt sokan fordultak hozzá mint pszichológiai szaktekintélyhez, főleg egyetemisták, fiatalok, akikkel önismeretről, asztrológiáról beszélgetett.⁶⁵ Ha valamilyen asztrológiai kérdésre nem tudott rögtön válaszolni, jelezte az érdeklődőnek, hogy ezt „megbeszéli egy barátjával” – nyilván Dubravszkyval –, és majd következő héten visszatérnek rá. Ez a kapcsolat mindenki számára előnyös lehetett: a fiatal érdeklődő pszichológiai, önismereti tanácsadásban részesült, Előd atya a számára kedves területekkel foglalkozott, Dubravszky pedig jóval több ember életét és horoszkópját ismerte meg, mint ahánnyal egyébként személyesen kapcsolatba került volna.

Előd Istvántól tanulta az asztrológiát, és később Dubravszky és Kürthy Pál beszélgetőtársa lett Sóczó Ferenc (1938–2023) piarista szerzetes. Saját elmondása szerint 50 év alatt minden tanítványa horoszkópját elkészítette, és tanította is az asztrológiát. Hogy az asztrológiával kapcsolatban tapasztalt-e ellenállást egyházi részről, arról így nyilatkozott: „az egyházban is úgy van, mint bárhol máshol: mindig volt, aki elfogadta, és volt, aki támadta; főleg azok, akik nem ismerték”. Sóczó atya számára különösen fontos volt az asztrológiában a pszichológiai háttér: véleménye szerint anélkül nem lehet asztrológiával foglalkozni. „Jung korlátlan híve lettem, a

⁶⁰ PMKL IV. 212. 1. 29b. 14. Ugyanez a megállapítás olvasható még: PMKL IV. 212. 1. 7. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) II., PMKL IV. 212. 1. 8. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) II., ELŐD István (1982): 225.

⁶¹ PMKL IV. 212. 1. 29b. 13–14., Lásd még: PMKL IV. 212. 1. 7. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) II., PMKL IV. 212. 1. 8. (A személyiségzavarok és a lelkipásztor) II., ELŐD István (1982): 224–225.

⁶² PMKL IV. 212. 2. 15.

⁶³ PMKL IV. 212. 4. 2b. Előd István szívélyes viszonyban volt Gyökössyvel, már 1980-ban is leveleztek.

⁶⁴ CSÖTÖRTÖK Csaba: *Grafológia. Az íráselemzés kézikönyve*. Budapest, Gondolat, 1986.

⁶⁵ Dr. Szirtes Mária személyes közlése (2023. január 8.).

legnagyobb tartom” – nyilatkozta.⁶⁶ Különösen érdekelte a horoszkóp és az emberi arc kapcsolata („arctan”). Az asztrológia művelése kapcsán nagy jelentőséget tulajdonított az emberi szabad akaratnak; ha ezt figyelembe vesszük, elkerülhetők a determinizmus veszélyei.⁶⁷

A győri Móricz Emil (1911–1994)⁶⁸ 1957. december 5-én írt Dubravszkynak, a levélben közelgő első személyes találkozásuk részleteiről egyeztettek. Horoszkópja 1957. november 30-án került Dubravszky gyűjteményébe. A horoszkópon szerepel egy másik asztrológus, Rajzó Béla (1888–1980-as évek) neve. Rajzó Béla Rammer Béla néven született Temesváron.⁶⁹ 1901-ben a temesvári Magyar Királyi Állami Fa- és Fémipari Szakiskola diákja volt.⁷⁰ Valószínűleg azonos azzal az ifj. Rammer Béla temesvári elektrikussal, aki 1906-ben Berlinben tanult.⁷¹ Lehetséges, hogy már 1908-ban Budapesten lakott.⁷² A trianoni menekültek listájában⁷³ találunk egy Rammer Béla nevű hírlapírót, aki Temesvárról menekült Magyarországra 1921-ben. Ő, ha nem a későbbi asztrológus, akkor az apja vagy esetleg egy közeli rokona lehetett.⁷⁴ A Budapesti Közlöny szerint Rammer Béla gépészmérnök 1939-ben változtatta meg a nevét Rajzó Bélára.⁷⁵ Ő már bizonyosan azonos a későbbi asztrológussal, aki civilben mérnök volt, és Pestszenterzsébet, illetve a környékbeli települések villamoshálózatának fejlesztésében játszott vezető szerepet az 1940-es évek első felében.⁷⁶ A Pestszenterzsébet székhelyű Budapestvidéki Villamossági Rt. üzletvezető-igazgatója volt (1929-ban már biztosan),⁷⁷ és a Dunaharaszti Villamosművek Rt. igazgatósági tagja (szintén 1929-től).⁷⁸ A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben számvizsgálói tisztséget töltött be. Egy ismerőse szerint később Mátyásföldön élt, és itt hunyt el az 1980-as évek második felében, közel 100 éves korában.⁷⁹ Gyermek nem született.⁸⁰ Katolikus vallású volt, ő oldotta meg a pestszenterzsébeti Szent Erzsébet-templom világításának a problémáját. 1947 után eltűnik a neve a hivatalos

⁶⁶ Előd István műveiben és hagyatékában is előkerül Jung, ám korántsem ilyen kizárólagossággal.

⁶⁷ A bekezdésben közölt valamennyi információ forrása: Sóczó Ferenc személyes közlése (2022. június 14.).

⁶⁸ Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 85–91; VESZPRÉMY Márton (2022): 60., 209. jegyzet.

⁶⁹ Született Temesvár, 1888. május 3. *Radix* I. évf. (1991) I. sz. 116.

⁷⁰ *A Temesvári M. Kir. Állami Fa- és Fémipari Szakiskola értesítője az 1900–1901-es tanévről*. I. sz. Temesvár, [Temesvári M. Kir. Állami Fa- és Fémipari Szakiskola], 1901. 43.

⁷¹ *Városi Közlöny* (Temesvár) 9. évf. 7. sz. (1906. július 15.) 264.

⁷² *Budapesti Czim- és Lakásjegyzék, 1908*. Budapest, Franklin-Társulat, 1908. 1675.

⁷³ trianon100.hu/menekultek (A letöltés ideje: 2022. szeptember 22.).

⁷⁴ Bizonyára valamelyikük fordította le Bellai József alábbi munkáját németre: Josef BELLAI: *Kleiner Führer für Temesvár und Umgebung*. Übers. von Béla RAMMER. Hrsg. vom Magistrat der Königl. Freistadt Temesvár. Temesvár Druck. Moravetz, 1914.

⁷⁵ *Budapesti Közlöny* 73. évf. 165. sz. (1939. július 23.) 7.

⁷⁶ Lombos Antal személyes közlése (2022. szeptember 21.).

⁷⁷ *Budapest és környékének távbeszélő betűrendes és szaknévsora*. 1929. május hó. 448.

⁷⁸ *Központi Értesítő* 54. évf. 47. sz. (1929. november 21.) 881.

⁷⁹ Lombos Antal személyes közlése (2022. szeptember 21.).

⁸⁰ Uő.

forrásokból; lehetséges okként az államosítások, esetleges politikai bosszú, illetve Rajzó Béla életkora merülnek fel. Német származású volt, az 1950-es években kitelepítették.⁸¹

Dubravszky 1992-ben megjelent asztrológia-tankönyvének szerzőtársa volt Eörssy János. Születési horoszkópja alapján tudjuk, hogy azonos Eörssy János (1926–) agrár-mérnökkel.⁸² 1971-ben már biztosan ismerték egymást, mert ebben az évben február 11-én Dubravszky részt vett Eörssy fiának temetésén.

László András (1941–2024) horoszkópja 1974. január 22-én került Dubravszky horoszkópgyűjteményébe.⁸³ Előd István íráselemzése 1977-ben készült. László András 1978 májusában küldött egy hosszú bemutatkozó levelet Dubravszkynak, amiben vallási-filozófiai nézeteit ismertette. Ezt Dubravszky meglehetősen kritikusan fogadta,⁸⁴ ám a kezdeti ellenszenv nem lehetett tartós, mivel a nyolcvanas években rendszeresen találkoztak (1986–1988), főként a horoszkóp komoly matematikát igénylő technikai kérdéseiről cseréltek eszmét (1980–1981). Az 1990-es évek elején Dubravszky azt írta Belcsák Sándornak, hogy a magyar asztrológusok közül egyedül László András foglalkozik komolyan a házrendszerek kérdésével, ám a *Radix* folyóirat legutóbbi számában a témáról megjelent tanulmánya a nagyközönség számára használhatatlan.⁸⁵ Nem László András volt az egyetlen, aki a rendszer-váltás előtti évtizedekben profitált Dubravszky széles asztrológiai tudásából. Trentai Gábor (1926–2019),⁸⁶ aki 1957–1958-ban Raisz Sándortól tanult, azt nyilatkozta, hogy a Dubravszkyval folytatott beszélgetések segítettek neki rendszerezni korábbi innen-onnan összeszedett asztrológiai ismereteit,⁸⁷ ahogy Kalo Jenő is hozzá fordult, amikor a Buddhista Missziónál végezve még nem érezte elég gyakorlottnak magát a horoszkóp-kifejtésben. Így tehát elmondható, hogy a Missziónál végzett asztrológusok számára gyakran a Dubravszkyval folytatott eszmecserék jelentették a(z ön)képzés következő lépését. Trentai egy vele készült interjúban említi,⁸⁸ hogy *Beszéljünk másképp az asztrológiáról* című könyvének egy rövid részét⁸⁹ valójában

⁸¹ Uő.

⁸² Született Nárai (Vas megye), 1926. január 3.

⁸³ Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2022): 44–53. Életrajzi adalék; nemesi előneve Ikafalvi. Meghalt Budapest, 2024. április 5. Temetése 2024. május 29-én a Fiumei úti sírkert szóróparcellájában volt.

⁸⁴ Erről a margóra írt megjegyzések tanúskodnak, többek között: „Blöff”, „Teljes komolytalanság”, „Szemtelen nagyképűség”, „Felfuvalkodott pöffszekedés”, „Tiszta elmebaj”.

⁸⁵ A szóban forgó írás: LÁSZLÓ András: A házrendszerekről röviden. *Radix* 1. évf. (1991) 2. sz. 61–86.

⁸⁶ Személyére lásd: VESZPRÉMY Márton (2022): 34–35.

Életrajzi kiegészítések: Trentai Budapesten született. Születési adatait a hagyatékában fennmaradt születési horoszkópja is megőrizte. A hagyatékot Szabó Zsuzsanna vásárolta meg az Asztrológusok Magyarországi Egyesülete részére. Trentai 1962-ben nősült meg; felesége, aki súlyos beteg volt, 1965-ben hunyt el. Trentai asztrológiai tanulmányait követően egy ismerőse révén Szepes Máriával is kapcsolatba került. Beszélgetés Trentai Gábor asztrológussal. Készítette JANÁK Lajos. 2011. június 16. DVD.

⁸⁷ Beszélgetés Trentai Gábor asztrológussal.

⁸⁸ Beszélgetés Trentai Gábor asztrológussal.

⁸⁹ TRENTAI Gábor: *Beszéljünk másképp az asztrológiáról. Tanulmány az asztrológia múltjáról, jelenéről és biztató jövőjéről*. Budapest, Trentai G., 1988. 77–78.

Dubravszy írta. Ugyanis Dubravszy volt az, aki felismerte, hogy Csaba György (1948–) csillagász *Csillagjósolás. Legenda és valóság* című könyvében⁹⁰ összetévesztette egymással a Placidus és a Regiomontanus házrendszert. Erre Dubravszy külön is felhívta a figyelmet négy évvel később megjelent saját tankönyvében.⁹¹

Dubravszy horoszkópgyűjteményében megtaláljuk Jakabffy Imréné Paksi Júliának (1944–),⁹² illetve két lányának születési adatait is. Paksi Júlia 1979-ig tanított asztrológiát a Buddhista Misszió keretei között.⁹³

Bikkes László (1951–)⁹⁴ 1974-ben került kapcsolatba az asztrológiával.⁹⁵ 1984 júliusától tanult Dubravszytól.⁹⁶

Az 1990-es években vált Dubravszy két legfontosabb tanítványává Kapu László (1959–) és Vallyon Ildikó (1959–2005). Vallyon Ildikót⁹⁷ 1987 nyarán ismerte meg, valószínűleg Bikkes László révén, akitől a hölgy asztrológiát tanult. Vallyon Ildikó 1986 óta foglalkozott asztrológiával. Bikkes és Vallyon kapcsolata 1989-ben szakadt meg, a hölgy ekkor pártolt át Dubravszyhoz. Az életesemények táblázatánál az utolsó előtti sorban, 1990-nél ez áll: „Ildikó az utódom!”

Belcsák Sándor és a Radix

Más nyugat-európai országokkal ellentétben a két háború közötti magyar asztrológusoknak nem volt folyóiratuk. Az első magyar asztrológiai folyóirat, a *Radix* 1991-ben jelent meg. A folyóirat megszületése mögötti mozgató erő az Osztrák Asztrológiai Társaság magyar származású elnöke, Belcsák Sándor (1938–1999) építészmérnök volt. Belcsákot 1988-ban magyar asztrológusok keresték fel Bécsben. Ezt viszonzva a rendszerváltás után, 1990-ben Magyarországra látogatott, és hozzálátott a magyar asztrológiai élet önszerveződésének aktív segítéséhez. Dubravszy Lászlóval 1990. szeptember 9-én találkozott először.⁹⁸ Dubravszyt 1990. november 30-án délutánra hívták „egy szükkörű és kötetlen baráti beszélgetésre az asztrológiai szakfolyóirat megvalósítása érdekében” Bolváryné Tichy Alice 5. kerületi lakására. A 1. szám szerkesztői megbeszélését 1991. január 11-én tartották. A szám valószínűleg március

⁹⁰ CSABA György: *Csillagjósolás. Legenda és valóság*. [Budapest], Minerva, 1986.

⁹¹ DUBRAVSZKY László – EÖRSSY János: i. m. 8.

⁹² Született Budapest, 1944. február 10.

⁹³ VESZPRÉMY Márton (2022): 51–52.

⁹⁴ Született Diósjenő, 1951. január 8.

⁹⁵ BIKKES László: *Asztrológiai képletkorrekció*. [Budapest], [Magánkiad.], 1999. hátsó fedőlap.

⁹⁶ Uo. Bikkes neve 1988-ban és 1991-ben is szerepel Dubravszy életesemény-táblázatában. Kapcsolatukat Dubravszy személyes nézeteltérés miatt szakította meg 1995. május 30-án, később azonban kibékülhettek, mert 1999. május 26-án, fél évvel halála előtt ajánlást írt Bikkes *Asztrológiai képletkorrekció* című könyvéhez.

⁹⁷ Bemutkozása és horoszkópja: VALLYON Ildikó: ...és közben a gondolkodásmódom teljesen átalakult. *Radix* I. évf. (1991) 2. sz. 17.

⁹⁸ És nem 1994-ben, ahogy a Dubravszy László Alapítvány honlapja állította. A téves információt én is átvettem tőlük korábbi írásomban: VESZPRÉMY Márton (2019): 95.

28-án jelent meg.⁹⁹ A 2. szám szerkesztői megbeszélését 1991. április 12-én tartották. Tichy Alice azonban 1991. december 15-én elhunyt, így a megbeszélésekhez új helyszínt kellett keresniük. A 3. szám bemutatójára és a 4. szám szerkesztői megbeszélésére 1992. szeptember 4-én már Zipernovszky Jánosné Csengery Judit (1929–2011) lakásán került sor. (Csengery Judit és férje is Eduard Lederertől tanult asztrológiát.)

A folyóirat tervezett periodicitását (évi 3–4 szám) nem sikerült tartani, 1991–1995 között 5 szám jelent meg, majd 5 évig egy sem. Ennek egyik oka az volt, hogy a magyar asztrológusok nem tudták határidőre szállítani írásaikat. „Egyébként nem lep meg, hogy a budapesti astrologusoktól nem kaptad meg azt az anyagot, amit vártál volna tőlük. Erre én már 1990 őszén felhívtam figyelmedet; nevezetesen arra, hogy ez egy astrologiailag félművelt és képzetlen társaság, amely a tudományhoz nem ért, és az nem is érdekli. Mindenki a maga kis pecsenyéjét akarja megsütni az astrologia tüzénél, több semmi” – írta Dubravszky Belcsák Sándornak. Más ellentétek is voltak azonban a szokatlanul széles, a hazai asztrológiai körkép teljességét felölelő alkotói gárdán belül. „Úgy hallom, hogy Tichy Alicenak köszönhető, hogy a symposionba [a szerkesztői megbeszélésekre] beszabadultak ezek az egyenlőházas dilettánsok, akiket én még astrologusoknak sem vagyok hajlandó minősíteni. Lassan már 4 darab volt belőlük! Most a Sors prezentálta az alkalmat a symposionra meghívandók listájának felülvizsgálására és akkor lehetne az egyenlőházasoktól és még egy-két niemandtól megszabadulni – na már persze feltéve, hogy még nem untad meg a magyarokkal való vesződést” – folytatta levelét. „[...] Budapestet is ellepte az astrologiailag félművelt, tudatlan, fejlődni nem is akaró pénzéhes dilettánsok hada, akikről csak undorodni lehet” – írta Belcsáknak 1994. április 12-én.

A *Radix* 1. számában¹⁰⁰ megjelent számos horoszkóp adat, melyek nagy valószínűséggel Dubravszkytól származtak: Györffy, Regenstreif, Kurt Rechnitz, Móricz Emil, Szepes Mária és Charon születési adata. Különösen árulkodó, hogy Kurt Rechnitz születési helyéül Wien van megadva: Dubravszky nevezte mindig Wiennek Bécs helyett az osztrák fővárost. Dubravszkynak később számos írása jelent meg a *Radix*ban.¹⁰¹

⁹⁹ Legalább is erre utal a Trentai Gábor asztrológus hagyatékában fennmaradt horoszkóp, melynek tárgya „a RADIX születése”. Trentai hagyatékát az asztrológus halála után Szabó Zsuzsanna vásárolta meg, a hagyaték az Asztrológusok Magyarországi Egyesületének birtokában van. A hagyaték elemei nincsenek leltárba véve, nincs jelzetük. E helyütt mondok köszönetet Szabó Zsuzsannának, hogy a hagyatékot hozzáférhetővé tette számomra.

¹⁰⁰ *Radix* 1. évf. (1991) 1. sz. 116–117.

¹⁰¹ DUBRAVSZKY László: Az asztrológia helye és jelentősége szemléletben. *Radix* 1. évf. (1991) 1. sz. 14–17.; DUBRAVSZKY László: Elemtan és kifejtés. *Radix* 1. évf. (1991) 1. sz. 33–69; DUBRAVSZKY László: Az állócsillagok kérdése az asztrológiában. *Radix* 1. évf. (1991) 2. sz. 36–59; DUBRAVSZKY László: Állócsillagok a kifejtésben. *Radix* 2. évf. (1992) 3. sz. 6–18; DUBRAVSZKY László: Asztrológiai házak a sarkvidékeken. *Radix* 3. évf. (1993) 4. sz. 17–24; DUBRAVSZKY László: Házak a déli félgömbön és a trópusokon. *Radix* 3. évf. (1993) 4. sz. 25–27.

A statisztikus

Bár Dubravszky számára a Statisztikai Hivatal eleinte csak egy munkahely volt, és tudomásom szerint elméleti statisztikusi munkásságot nem fejtett ki, mégis évtizedeken keresztül kényes pontossággal vezetett statisztikákat. Napi gázfogyasztását minden nap felírta, szobája hőmérsékletét reggel 8 órakor és este 11 órakor – feltehetően ébredés után és lefekvés előtt – jegyezte fel. A napi időjárásról 60 éven keresztül, 1924-től 1984-ig vezetett statisztikát egy kis barna füzetbe. (Érdekes módon azonban – Johannes Keplerrel ellentétben – megfigyeléseit nem használta arra, hogy az asztrológia és az időjárás közti összefüggéseket vizsgálja.) Rögzítette egy hónapon belül a derűs, borús, esős és szeles napok számát, a hónapban mért maximális és minimális hőmérsékletet, az átlaghőmérsékletet, illetve minden egyes napnál a reggel 8-kor és a délután 2-kor mért hőmérsékletet. Éles szemű megfigyelőként még a globális felmelegedés jeleit is észrevette, és lehetséges okaként a légkör CO² szintjének emelkedését is említi – a 90-es évek elején ez sokkal kevésbé volt köztudott, mint ma.

„1989/90 óta egy új cyclusba kerültünk – legalább is mi itt Európában – amit száraz melegnek kell nevezni. Minden hónap hőmérséklete 2–4 fok Celsiuszal magasabb, mint a sok éves átlag. Nálunk a most elmúlt február record adatot produkált, mert a hőmérséklet 6°C-szal haladta meg a nagy átlagot és 2°C-szal a márciusi nagy átlagot. Ilyen még nem volt. [...] A cyclusváltozás okát persze nem tudják pontosan, beszélnek az ózonréteg megvékonyodásáról és a levegő széndioxidtartalmának növekedéséről – mindkettő együtt is lehetséges” – írta 1995. március 2-án egy ismerősének.

Mindenre kiterjedő precizítására jellemző, hogy a neki küldött levelekben minden helyesírási hibát pirossal aláhúzott, és felkiáltójelet tett mellé – még akkor is, amikor barátai a Duby megszólítást ipszilon helyett pontos i-vel írták.

Az asztrológiával kapcsolatban azonban nem fűzött sok reményt a statisztikai módszerek alkalmazásához. Medgyessy Pál (1919–1977) posztumusz megjelent *Asztrológia és statisztika* című írásához¹⁰² az alábbi megjegyzést fűzte: „Rossz irány! Statisztikával semmire sem megyünk az astrologiában!”

Az eszperantista

Feljegyzéseiből tudjuk, hogy Dubravszky 1968. május 9-én, majdnem 63 évesen kezdett el eszperantóval foglalkozni – elsődlegesen azért, mert unatkozott.¹⁰³ 1969. június 29-én tette le az alapfokú nyelvvizsgát,¹⁰⁴ még ugyanabban az évben szept-

¹⁰² MEDGYESSY Pál: *Asztrológia és statisztika*. Sajtó alá rend. MEDGYESSY NÉ BELEA Gyöngyi. *Természetvilága* 109. évf. (1978) II. sz. 521–525.

¹⁰³ „Egyéb híján itthon nagy Esperantozás” (1973). „Esperanto és unalom” (1974).

¹⁰⁴ 3473/A. Dubravszky László hagyatéka.

tember 28-án a közép fokút.¹⁰⁵ 1970. június 4-én belépett az Eszperantó Szövetségbe (a Központi Vasutas Szakcsoportha).¹⁰⁶ 1971. június 20-án, majdnem 66 évesen tette le a felsőfokú nyelvvizsgát műfordítói szakon.¹⁰⁷ 1973 és 1975 között nagyon intenzíven foglalkozott a nyelvvel. 1978-ban kezdett el dolgozni egy négy nyelvű jogi eszperantósztár összeállításán, ez a projekt azonban 1983-ban kútba esett. Az életesemények táblázatában két másik szótár is szerepel: 1981-ben a Pechan-szótár, 1984-ben pedig a Szerdahelyi-szótár. Hogy ezekhez is szócikkszerkesztő munkát végzett-e, nem tudni. Pechan Alfonz (1902–1994) eszperantó–magyar kisszótárának 1983-as 5. kiadása nem adja jelét. Szerdahelyi István (1924–1987) eszperantó-szótára 1996-ban jelent meg posztumusz.

Az életmű születése

A kor nemzetközi asztrológiájának színvonalával Dubravszky egyáltalán nem volt megelégedve. „Levelét megkaptam és örülök, hogy olyan nagy érdeklődést mutat eziránt a mai materialista barbárok által már a mocsárba züllesztett egykor szent tudomány iránt” – írta egy hozzá forduló érdeklődőnek. Valószínűleg ez az elégedetlenség is közrejátszott abban, hogy az 1980-as évek végén egy tankönyv írásának fáradságos munkájára adta a fejét.

1992-ben jelent meg *A tradicionális asztrológia tankönyve*, Dubravszky életművének foglalata és a 20. századi magyar asztrológia legjelentősebb alkotása. Bár az első kiadásban nem került jelölésre, a társszerző Eörssy János csupán egyetlen 10 oldalas fejezettel (a mundánasztrológiával, amivel Dubravszky egyáltalán nem foglalkozott), és két részfejezettel, a bolygók a jelekben és a házakban sematikus leírásával (3.2.3., 3.4.7.) járult hozzá, így a könyv joggal nevezhető Dubravszky tankönyvének.

Jelentőségét legfőképp az adja, hogy az asztrológiai számítások bonyolult technikai részletei: a fontosabb házrendszerek (az Alcabitius kivételével) és a direktciók kiszámításának módja ebben a könyvben került először (és eddig utoljára) ismertetésre magyar nyelven. Ezenkívül a könyv hasznos és szisztematikus támpontokat ad a horoszkóp kifejtéséhez is. A mű hátránya, hogy az asztrológia számos területét figyelmen kívül hagyja: a kérdő és az elekción horoszkópok, illetve a kapcsolati asztrológia tárgyalása teljes egészében hiányzik belőle. Ezekkel a területekkel Dubravszky nem is foglalkozott, ahogy az őt tanító asztrológusok, illetve a példaképnek tekintett Friedrich Schwickert sem. Az Eörssy által írt mundánasztrológiai fejezet is sok kívánnivalót hagy maga után, ugyanis egyáltalán nem foglalkozik konkrét országok, városok, politikai események horoszkópjával.

Dubravszkynak a hagyatékában fellelhető legkorábbi asztrológiai írásai az 1944-es dátumot viselik. Az életesemények táblázatánál ez áll 1943 nyaránál: „Astr.

¹⁰⁵ 3655/B. Dubravszky László hagyatéka.

¹⁰⁶ Igazolványszám: Nr. 7744. Dubravszky László hagyatéka.

¹⁰⁷ 3973/Cf. Dubravszky László hagyatéka.

könyvírás”. Tehát alig három évvel azután, hogy elkezdett asztrológiát tanulni, máris ilyen nagy fába vágta a fejszáját. A könyv tényleges megjelenését minden bizonnyal az 1944. év politikai-katonai eseményei, az azt követő átmeneti időszak bizonytalanságai és a kiépülő kommunista rendszer jellege, illetve a Dubravszky magánéletében bekövetkező nehézségek akadályozták. A három 1944-es kézirat: *Kifejtési sorrend; Az astrologiai synthesis; Az astrologiai prognózis – A bekövetkező események idejének kiszámítása.*

Az 1992-es tankönyv tíz nagy fejezete közül a kifejtési sorrend az 5. fejezet része, az asztrológiai prognózis pedig a teljes 7. fejezetet kiteszi. A *Kifejtési sorrend* című 1944-es írás szó szerint azokat a szempontokat és abban a sorrendben tartalmazza, mint a későbbi tankönyv 5. fejezete. Az *asztrológiai synthesis* című Friedrich Schwickertnek, Györfly tanárának azonos című 1925-ös könyvét idézi az olvasó eszébe.¹⁰⁸ 1949-ben keletkezett az *Astrologiai elemtan és bevezetés a synthesisbe* című kézirat,¹⁰⁹ amiről Schwickert másik könyve, az *Asztrológiai elemek* juthat eszünkbe.¹¹⁰ Dubravszkynak ez a kézírata már tartalmazta az állatövi jelek és a sugárzási kapcsolatok leírását abban a formában, ahogy az 1992-ben nyomtatásban megjelent. Schwickert harmadik könyvének, az *Asztrológiai szerkezetannak* (németül *Die astrologische Tektonik*)¹¹¹ a címe Dubravszky 1957-es kéziratában (*Az astrologiai tektonika rövid átnézetben*) köszön vissza. Schwickertnek ebből a könyvből készült jegyzeteket Dubravszky hagyatékában is találunk. Dubravszkynak ez az 1957-es kézírata gyakorlatilag a már említett kifejtési sorrend végigvitele egy konkrét példahoroszkópon. A címek közti hasonlóság egyáltalán nem véletlen: Dubravszky a 20. századi asztrológusok közül Erich Carl Kühr (1899–1951) mellett Friedrich Schwickertet (1857–1930)¹¹² tartotta a leg többre.¹¹³ Mindketten a Jean-Baptiste Morin által propagált lokális determináció elvét követték, aminek fontosságát Dubravszky többször hangsúlyozta.¹¹⁴ Nem meglepő módon ebben a témában is találunk egy jegyzetet Dubravszky hagyatékában 1987-ből: *Morin de Villefranche determinatios tanának fontos szabályai H. Selva: La Théorie des déterminations astrologiques de Morin de Villefranche című művéből.*¹¹⁵ További kijegyzetelt anyagokat a Dubravszky könyvének irodalomjegyzékében is szereplő Karl Brandler-Prachttól találunk, a bibliográfiában nem szereplő, de az asztrológiatörténeti fejezetben említett Herbert Freiherr von

¹⁰⁸ Magyar fordításban: Friedrich SCHWICKERT (Sindbad) – Adolf WEISS: *Asztrológiai szintézis*. [Ford. SZEPESI János]. Budapest, Sindbad K., 1998.

¹⁰⁹ Dubravszkynak ez az írása posztumusz meg is jelent: DUBRAVSZKY László: *Asztrológiai elemtan és bevezetés az asztrológiai szintézisbe*. [Gadány], „Nap-Fény” BT., 1998.

¹¹⁰ Magyar fordításban: Friedrich SCHWICKERT (Sindbad) – Adolf WEISS: *Asztrológiai elemek*. [Ford. SZEPESI János]. Budapest, Sindbad K., 1998.

¹¹¹ Magyar fordításban: Friedrich SCHWICKERT (Sindbad) – Adolf WEISS: *Asztrológiai szerkezetannak. Tektonika*. [Ford. SZEPESI János]. Budapest, Sindbad K., 1999.

¹¹² Személyére magyar nyelven lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 63–64.

¹¹³ DUBRAVSZKY László: Az asztrológia helye 15.

¹¹⁴ Uo., DUBRAVSZKY László – EÖRSSY János: i. m. 85–86.

¹¹⁵ Henri Selva a francia Arthur Herrmann Vlès (1861–1944) álneve.

Kloecklertől (1896–1950), Kührnek az irodalomjegyzékben is szereplő *Psychologische Horoskopdeutung* című munkájából, illetve Hans Künkel (1896–1956) *Das große Jahr* című könyvéből (1922).

Az 1992-es tankönyvből a házrendszerek ismertetésének egyes részeit már Dubravszky egy 1956-os kéziratában megtaláljuk. A későbbi tankönyv 3.2.6. fejezete, „Az állócsillagok szerepe és jelentéstartalma” már 1960-ban készen állt kézirat formájában (*Az állócsillagok szerepe az asztrológiai kifejtésben*). A bolygók fényszögkapcsolatait tárgyaló 3.3.9. fejezet tartalmi előzménye már 1973-ban létezett. Ez a korai változat erősen támaszkodik arra a jegyzetre, melyet Dubravszky Charles Ernest Owen Carter (1887–1968) brit teozófus és asztrológus könyvének német fordításából készített.¹¹⁶ Könyvében Dubravszky nem is csinál titkot ebből, hanem felsorolja azokat az asztrológusokat, akiknek a műveiből a fejezetet összeállította, köztük Cartert.¹¹⁷

Dubravszky 1981-ben kezdett ismerkedni a számológépekkel (Texas Instrument), ekkor kezdett el asztrológiai számítások programozásával foglalkozni. 1981 novemberében készült *A számológép az astrologiában. Az astrologiai programozás* című kézírata. Az 1985-ös dátumot viseli az *Astrologiai programozás basic nyelven a SHARP 4000 típusú számítógépre* című terjedelmes kézírata. Mivel ez több mint 100 oldalra rúgott, szükségessé vált egy rövidebb változat összeállítása. Ez az 1987-ben elkészült „Compendium”, melynek alcíme: *A számítógép a mindennapi asztrológiai gyakorlatban*, melyre hivatkozik is 1992-es könyvében. Mindkét írás a számológépekkel foglalkozik – ezeket nevezték a korban számítógépeknek, mielőtt még a valódi személyi számítógépek elterjedtek volna. Kilencvenedik születésnapjára kapott ajándékba egy valódi számítógépet Belcsák Sándortól, így idős fejjel még a horoszkópkészítő számítógépes programokkal is megismerkedhetett. A gépen négy horoszkópkészítő program is megtalálható volt: az Urano, a Motyán Zoltán-féle Placidus, az Astrosoft és egy bizonyos Waldhauser programja. Ezek közül Dubravszky messze a Placidust tartotta a legjobbnak, és meg is írta Motyán Zoltánnak, hogy büszke lehet a művére, mely nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő.¹¹⁸

Horoszkóp-készítés a déli félgömbre című kézírata 1988-ban keletkezett, nyilvánvalóan a készülő tankönyvhöz, melyben függeléként szerepel. 1990 nyarán-őszén az a kérdés foglalkoztatta, hogy mely házrendszerek alkalmazhatóak a sarkkörön túl, majd pedig ősszel Zoë Wassilko von Serecki grófnő (1897–1978) szekunder direkción módszerét vizsgálta.¹¹⁹ 1994-ben intenzíven foglalkozott a különböző házrendszerekkel. Legkésőbbi kézírata 1997-es, vagyis még 92 évesen is dolgozott.

Az 1992-es tankönyv két nagy részből áll. Az első rész a statikus születési horoszkóp felállításával és kifejtésével foglalkozik. Amásodik rész tárgyalja a prognosztikát,

¹¹⁶ Egészen bizonyosan a Dubravszky könyvének irodalomjegyzékében is szereplő *Astrologische Aspekte* című műből készült.

¹¹⁷ DUBRAVSZKY László – EÖRSSY János: i. m. 71.

¹¹⁸ Dubravszky László levele Motyán Zoltánnak (1996. július 29.).

¹¹⁹ Zoë Wassilko von Serecki személyére nagyon röviden lásd: VESZPRÉMY Márton (2019): 77.

illetve ide került a horoszkóp pontosításának a kérdése is, amely során prognosztikai módszereket alkalmaznak, valamint a mundánasztrológia, ami szintén nem a születési horoszkóp területe. Szinasztriával, elekcióval és kérdőasztrológiával Dubravszky nem foglalkozott.¹²⁰ A mundánasztrológiai fejezet is Eörssy János munkája, az egészségügyi asztrológiai rész pedig Paul Regenstreif alapján készült.

I. rész

Fejezet	Dubravszky vonatkozó kéziratának dátuma
1. Az asztrológia történetének rövid áttekintése	
2. A horoszkóp alkotórészei általában. Helymeghatározás a Föld felületén és az égbolton	
3. Az asztrológiai elemek ismertetése	1949
3.1.-ből a zodiákus jelek leírása	1949 (változatlan formában)
3.2.6. Az állócsillagok szerepe és jelentés-tartalma	1960 (változatlan formában)
3.3.7. Sugárzási sorozatok	1949 (változatlan formában)
3.3.9. Az egyes bolyók sugárzás-kapcsolatainak jelentése	1973 (csak tartalmi előzmény)
3.4. A házak	1956
4. A horoszkóp adatainak kiszámítása és felrajzolása	
5. A horoszkóp kifejtése	1944 (változatlan formában)
6. Egészségügyi asztrológia	Paul Regenstreif alapján

II. rész

Fejezet	Dubravszky vonatkozó kéziratának dátuma
7. Az asztrológiai prognózis. A bekövetkező események idejének kiszámítása	1944
8. Születési korrekció	1958, 1963
9. Mundánasztrológia	Eörssy János munkája
10. A számítógép az asztrológiában	1987
11. Példaképletek	a legkésőbbi életesemény Molnár Csilla szépségkirálynő halála, 1986
Függelék: Horoszkóp-készítés a déli félgömbre	1988
Ajánlható irodalom	a legkésőbbi tétel, egy magyar fordítás, 1987-es, a legkésőbbi eredeti megjelenés 1967-es

Az 1992-es tankönyv tehát valóban egy életmű foglalata, a beépítésre kerülő kéziratok mintegy 40 év alatt keletkeztek (1949–1988). Dubravszky 1988-ban kezdte gépelni könyvét, a mű 1991-re jutott el a szerkesztési fázisig. 1992 végén jelent meg

¹²⁰ A kérdő asztrológia és a szinasztria is néhány soros említést kap csak a tankönyvben, elég érthetetlen okból a prognosztikai módszerek közé helyezve. DUBRAVSZKY László – EÖRSSY János: i. m. 187.

az Orient Press gondozásában, és az első kiadást pillanatok alatt elkapkodták. Dubravszky azonban mégsem örült a sikernek:

„A könyvem rengeteg nehézség után tavaly novemberben végre megjelent, a kiadó lelkiismeretlenségéből kifolyólag csomó bosszantó sajtóhibával, ami miatt hibajegyzéket kellett hozzá csatolni. Az első kiadás gyorsan elfogyott, a másodiknak februárban kellett volna megjelennie. Ehelyett júliusban jelent meg ugyanazokkal a sajtóhibákkal és hibajegyzékkel! A kiadó még a hibákat sem tartotta szükségesnek kijavítani. Már nagyon sajnálom, hogy ebbe a könyvügybe egyáltalán belefogtam. Tulajdonképpen kinek és minek? Egnéhány tanítványomtól és azok tanítványaitól eltekintve a magyaroknak a nyugati világban ma általánosságban elterjedt astrologiai szemét is jó, ezekért igazán kár volt magamat strapálnom egy komoly tankönyv összeállításával” – írta egy barátjának 1993 augusztusában. A kötet bemutatója a rendszeresen megrendezésre kerülő *Radix*-előadások egyikén, 1992. november 6-án volt, Belcsák Sándor előadása után.

A magyar asztrológia tankönyvpiacon ugyanakkor a mai napig nincs jobb és teljesebb kézikönyv Dubravszky 1992-es munkájánál. Ezt jelzi többek között, hogy a Bioenergetic Kiadó 2001-ben, 2008-ban, 2019-ben, 2020-ban és 2024-ben is újra kiadta.

Egy kiábrándult öregúr

Dubravszky azok közé tartozott, akik idős korukban folyamatosan selejtezik korábbi irataikat, leveleiket, így levelezése csak az 1990-es évekből, élete utolsó néhány évéből maradt fenn. Bár ismerősei energikus, életvidám és mosolygós emberként emlékeznek rá,¹²¹ a 90-es évek magánlevelezése más képet rajzol az olvasó számára. Ha azt gondoljuk, a rendszerváltás, az oroszok távozása és a demokrácia beköszönte felvillanyozta az üldözött értelmiségit, nagyot tévedünk. „[...] most, ebben a 'demokráciának' nevezett szemétkben mindenki mindenki ellen acsarkodik” – panaszkolta egy barátjának 1993 augusztusában.

Az inflációra panaszkodott, bár azt állította, őt nem érinti, mert alig van kiadása. A rendszerváltás utáni jobb- és baloldali kormányok között nem sok különbséget látott, egyaránt inkompetensnek tartotta őket. A szocializmusért, az ország eladósodásáért és a rendszerváltás utáni kormányok kudarcáért egyaránt az Egyesült Államokat hibáztatta, és „zsidó-szabaddkőműves” befolyást sejtett a háttérben. Leveleiben homofób¹²² és enyhén rasszista megjegyzéseket is találunk.¹²³ Az egyetlen

¹²¹ Kalo Ámor személyes közlése (2022. június 24.).

¹²² „Az Amerikai Egyesült Államok itt nálunk komoly emberek körében meglehetősen megvetésnek örvend. Általános vélemény, hogy a század legnagyobb elnöke Ronald Reagan volt. Ezt a mai buzeránsimádót [Bill Clinton] csak megvetni lehet” – írta egy barátjának 1993 augusztusában.

¹²³ Amellett érvelt, hogy stratégiai okokból fenn kell tartani a fehér ember uralmát Dél-Afrikában; a feketét gyanúsának és alkalmatlannak tartotta.

sikeres amerikai elnöknek Ronald Reagent tartotta. Azonban kijelentését mégsem tekinthetjük republikánus-szimpátiának, ugyanis 1992 márciusában az idősebb Bush-t szidta. Sötét pesszimizmussal tekintett az ezredvég felé: „Az egész világ rohamlépésben halad a századvégi pusztulás felé, de remélem, azt nekem már nem itt a Földön kell átélnem” – írta 1993 augusztusában.

Dubravszkyt élete során rendszeresen gyötörte depresszió (1915–1924, 1929–1932, 1957–1958, 1970–1972), amiben nyilvánvalóan a század történelmi eseményei is szerepet játszottak. Az életesemények táblázatában a következőket olvashatjuk 1957-nél: „Teljes lelki krachban.” „Céltalanság.” „A teljes boldogtalanság éve.” 1958-nál: „Nyomorgó vegetálás.” 1962-nél: „Súlyos anyagi gondok.” Meglehetősen magányosan élt: „Ami a ’karácsonyestét’ azaz december 24-ét illeti, azt ebben az évben is egyedül töltöttem, mint mindig. Nagyon nem szeretem ezt a napot, akárcsak a december 31.-ét” – írja egy levelében. Soha életében sem név-, sem születésnapot nem tartott, születésnapját még legközelebbi barátai elől is eltitkolta, ám ezt, mint írja, asztrológusok előtt már nem tehetette meg. „Ronda és örömtelen életet kellett végigélnem ebben az önhibájából sorscsapásoktól üldözött országban és az egyetlen consolatio barátaimmal való felhőtlen és zavartalan kapcsolat volt, amelyből mindig sok erőt merítettem” – írta egy barátjának 1995 nyarán.

Ilyen kivételes lélekiemelő pillanat volt a kilencvenedik születésnapja alkalmából 1995. július 1-én a budavári Fortuna étterem kerthelyiségében rendezett ünnepség, amelyen több mint 200 ismerős és asztrológus köszöntötte.¹²⁴ A Kalo Jenő által szervezett eseményen Dubravszky másfél órás beszédben fejthette ki a hallgatóság előtt az asztrológiáról vallott nézeteit.

„Mindég azt vallottam, hogy nem jó sokáig élni” – írta 1993 augusztusában. Hosszú élete őt magát is meglepte: „Ismét egy új év tavaszához jutottunk el, amit nem gondoltam volna, hogy megérek.” Bár a gyengülésén kívül különösebb testi betegség nem kínozta, nem várta a hátralevő éveket. „Én remélem, hogy még ez év folyamán elhagyhatom a Földet, mert már nagyon elég volt belőle” – írta egy barátjának 1995. március 2-án.

94 évével Dubravszky a szenvedésekkel teli 20. századi magyar történelem jelentős részét végigélte. 1999. október 30-án foglalta el a helyét a száz évet megközelítő magyar asztrológusok égi csarnokában. Hosszú életű társai Balogh Endre (93 év), Juhász-Schlatter Viktor (95 év), Rajzó Béla (közel 100 év) és Lemhényi Zoltán (102 év). 18 nappal később, 1999. november 17-én Belcsák Sándor is elhunyt.¹²⁵

Dubravszky László életpályája a külső események szempontjából szokványos: nemesi származású aranyifjú, a ranglétrát megmászó állami hivatalnok a Horthy-rendszerben, B-listázott és kitelepített értelmiségi, akinek megvonták a nyugdíját, morgolódnó Amerika-utáló nyugdíjas. A külvilág számára nem látható életében

¹²⁴ Az esemény alkalmából megjelent: [S.n.]: Dubravszky László dr., a magyar asztrológia doyenja 90. születésnapjára. *Radix* 4. évf. (1995) 5. sz. 5. Születésnapja alkalmából az *Elixir* magazinban az alábbi köszöntés jelent meg a szerkesztő, Nagy Róbert (1938–) fotójával: B. E.: i. m.

¹²⁵ Kettejük halála alkalmából Kalo Jenő írt megemlékezést a *Radix* folyóirat 6. számába. KALO Jenő: i. m.

3. kép. Dubravszky horoszkópja, a bolygók mint antik istenek. Csomor Katalin (1945–) festménye. Forrás: Dubravszky László hagyatéka

azonban létrehozta azt az életművet, ami az asztrológia és az antropozófia területén a nemzetközi mezőnyből is kiemelkedik. Ehhez a motivációt (és a szükséges szabaddidőt) éppen külső életének a kudarcai, a társadalmi környezet kedvezőtlenége adta meg számára. Küzdelmes életét megkoronázó tankönyve révén Dubravszky egyértelműen a 20. század legjelentősebb magyar asztrológusa. Alakja egyedül áll a magyar asztrológia történetében. Elhivatottsága, maximalizmusa, igényessége,

precizitása nem vezethető le sem tanáraiból, sem a kortárs nyugati asztrológiából, melytől a történelmi körülmények miatt jobbára elszigetelten alkotott (bár a 20. század első felének német szerzői hatottak rá), és a rendszerváltás utáni asztrológus-generációkban sem talált méltó követőkre.

Kiegészítés: a Buddhista Misszió 1952-ben jött létre, a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet 1956-ban. Az adat az asztrológusok és az állambiztonság kapcsolatáról szóló 2022-es és 2023-as írásaimban is tévesen szerepelt.

*Függelék – Dubravszky műveinek kiadásai:*¹²⁶

Dubravszky László életműsorozat:

1. *Az antropozófia körvonalai.* Gadány, „Nap-Fény” Bt., [1998]
2. *Rudolf Steiner fontos megállapításai.* Gadány, „Nap-Fény” Bt., [1998].
3. *A modern antropozófiái beavatás.* Budapest, Magyar Antropozófiái Társaság, „Tiszta Gondolat” Alapítvány, 1999.
4. *Asztrológiai elemtan és bevezetés az asztrológiai szintézisbe.* [Gadány], „Nap-Fény” Bt., 1998.
5. *Állócsillagok az asztrológiában.* [Gadány], „Nap-Fény” Bt., 1999.
6. *A tradicionális asztrológia tankönyve*¹²⁷
7. *Az asztrológia a szellemtudomány fényében*¹²⁸
8. *Nemzetgazdasági kurzus. Dornach, 1922. július 24. – augusztus 6.-i előadások. Kivonatok 9. Rudolf Steiner munkásságából.* [Tamási], „Nap-Fény” Bt., 2000.
9. *Kivonatok Rudolf Steiner munkásságából. Kelet és Nyugat ellentéte. Wien, 1922. június 1–12.-i előadások.* [Budapest], „Tiszta Gondolat” Alapítvány, 2000.
10. *Kivonatok Rudolf Steiner munkásságából. A szociális és pedagógiai kérdések szellemtudományi szempontból. Stuttgart, 1919. április 21.–június 22.* [Budapest], „Tiszta Gondolat” Alapítvány, cop. 2000.
11. *Kivonatok Rudolf Steiner munkásságából. A szociális kérdés sarkalatos pontjai a jelen és a jövő fontossága szempontjából. Dornach, 1919.* [Budapest], „Tiszta Gondolat” Alapítvány, cop. 2000.
12. *Élet a halál és az újraszületés között, a kozmikus tények viszonylatában*¹²⁹
13. *Bevezetés az okkult tudományokba.* Tamási: „Nap-Fény” Bt., 2002. 2. kiad. Budapest, Jupiter Asztroszófiai Egyesület, [2016]
14. *Beavatás – megismerés. Penmaenmawr, 1923. augusztus 19–31.-i előadások. Kivonatok Rudolf Steiner munkásságából* [Budapest], „Tiszta Gondolat” Alapítvány, 2000.

¹²⁶ Köszönöm Szemán Sándornak a lista összeállításában nyújtott segítségét.

¹²⁷ A kötet számozását tekintve nem része az életmű-sorozatnak, mégis a sorozat tagjának tekintették.

¹²⁸ Csak tervezett tagja a sorozatnak, nem jelent meg.

¹²⁹ Csak tervezett tagja a sorozatnak, nem jelent meg, nem azonos az Esze Gáborné fordításában megjelent kötettel. Dubravszky könyve valószínűleg kivonatokat tartalmaz ugyanabból a Steiner-előadásból.

Dubravszky László tanulmánykötetei:

A Megismerés titka. Okkultizmus és beavatás napjainkban I. [Budapest], Altair Kft., 2003. 2. kiad. [Budapest], Dubravszky László Alapítvány, 2006.

A Megismerés titka. Okkultizmus és beavatás napjainkban II. [Budapest], Altair Kft., 2004.

A Megismerés titka. Okkultizmus és beavatás napjainkban III. [Budapest], Dubravszky László Alapítvány, 2007.

Fordítások:

Franz BARDON: *Az igazi beavatás útja. Tanfolyam tíz fokozatban. Elmélet és gyakorlat.* Ford. DUBROVSZKY[!] László. [Somogyvámos], Tabula S., [1999] [S.I.], Palotai Publ., 2005. [S.I.], Palotai Publ., [2009], cop. 2005.

Franz BARDON: *Az igazi kabbala kulcsa. A kabbalista, mint a mikro- és makrokozmosz ura.* Ford. DUBROVSZKY[!] László. [Somogyvámos], Tabula S., [2002]

Rezümé

Írásom az első részletes tanulmány két, évtizedeken át rendszeresen találkozó barát, Dubravszky László (1905–1999) statisztikus és Előd István (1912–1990) piarista szerzetes életéről a két személy hagyatéka alapján. Dubravszky elsősorban antropozófusként volt ismert, Előd István pedig főként pszichológiával foglalkozott, ám volt érdeklődésüknek egy közös pontja, ami összehozta őket: az asztrológia. Írásom részletesen bemutatja, hogy Dubravszky mikor és hogyan ismerkedett meg az asztrológiával, mely magyar asztrológusokkal tartotta a kapcsolatot, milyen külföldi szerzők könyveit olvasta, és a szocializmus alatti elnyomás és mellőzés évtizedeiben hogyan hozta létre azt az életművet, amely végül az 1992-ben megjelent A tradicionális asztrológia tankönyvében nyert foglalatot, amely a 20. századi magyar asztrológia legjelentősebb alkotása.

Kulcsszavak: asztrológia, művelődéstörténet, pszichológia, neveléstörténet, 20. század

Abstract

The Search for Meaning amidst Adversity. László Dubravszky (1905–1999) Statistician, Astrologer, Anthroposophist, Esperantist

This article is the first detailed study of the lives of two friends who met regularly over decades, the statistician László Dubravszky (1905–1999) and the Piarist monk István Előd (1912–1990), based on the estates of the two individuals. Dubravszky was known primarily as an

anthroposophist, while István Előd published on psychology, but they had one common interest that brought them together: astrology. I describe in detail when and how Dubravszky became acquainted with astrology, which Hungarian astrologers he kept in touch with, which books by foreign authors he read, and how, during the decades of repression and neglect under socialism, he created the oeuvre that formed the basis for the most significant work of twentieth-century Hungarian astrology, A tradicionális asztrológia tankönyve (A Textbook of Traditional Astrology), published in 1992.

Keywords: astrology, cultural history, psychology, history of education, twentieth century